

"The Song of Miriam – the Legacy of Miram"

Torah in Motion - Parshat Beshalach, 5782

Rabbi Moshe Shulman

שמות יד

(ל) וַיִּזְשַׁע יְקֹנֶק בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם
וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת עַל שְׂפַת הַיָּם :
(לא) וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְקֹנֶק בְּמִצְרַיִם
וַיִּירָאוּ הָעַם אֶת יְקֹנֶק וַיֹּאמְרוּ בִּיקֹנֶק וּבַמַּשָּׁה עַבְדּוֹ : פ

שמות טו

<p>(א) אָז יִשִּׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לִיקֹנֶק וַיֹּאמְרוּ לְאִמֵּר סוֹס וּרְכָבוֹ רָמָה בָּיָם : וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה אֱלֹהֵי אָבִי וַאֲרַמְמָנְהוּ : יְקֹנֶק שְׁמוֹ : וּמִבְּחַר שְׁלֹשׁוֹ טָבְעוּ בָיָם סוּף : יָרְדוּ בַמַּצּוֹלֹת כְּמוֹ אֲבָן : יְמִינֶךָ יְקֹנֶק תִּרְעַץ אוֹיֵב : תִּשְׁלַח חַרְבְּךָ יֹאכְלֵמוֹ כְּקֶשֶׁת : קִפְאוּ תַהֲמוֹת בְּלָב יָם : תִּמְלֵאמוּ נַפְשֵׁי אַרְיֵק חַרְבֵי תוֹרִישְׁמוֹ יָדֵי : צָלְלוּ פְעוֹפֹרֶת בַּמַּיִם אֲדִירִים : מִי כְמֹכָה נֹאדָר בְּקִדְשׁ נִהְלֶתָּ בְּעִזָּךָ אֵל נוֹה קִדְשֶׁךָ : חֵיל אַחֲזוּ יִשְׁבֵי פְלִשְׁתִּים : אֵילֵי מוֹאָב יֹאחֲזוּמוּ רַעַד בְּגֹדֶל יְרוּעָה יִדְמוּ כְּאֲבָן עַד יַעֲבֵר עִם זֶה קִנִּיתָ : מִקְדָּשׁ אֲדֹנָי כּוֹנֵנוּ יְדִידָה : נִמְגּוּ כָל יִשְׁבֵי כְנָעַן : אֵילֵי מוֹאָב יֹאחֲזוּמוּ רַעַד בְּגֹדֶל יְרוּעָה יִדְמוּ כְּאֲבָן עַד יַעֲבֵר עִם זֶה קִנִּיתָ : מִקְדָּשׁ אֲדֹנָי כּוֹנֵנוּ יְדִידָה :</p>	<p>(ב) עֲזִי וְזִמְרַת יְהוָה זֶה אֱלֹהֵי וַאֲנִיָּהוּ (ג) יְקֹנֶק אִישׁ מִלְחָמָה (ד) מִרְכַּבַּת פָּרְעֹה וְחִילוֹ יָרָה בָיָם (ה) תַּהֲמוֹת יְכַסִּימוּ (ו) יְמִינֶךָ יְקֹנֶק נֹאדָרִי בַכַּחַשׁ (ז) וּבְרַב גְּאוּנֶךָ תַּהֲרִס קְמִיד (ח) וּבְרוּחַ אַפִּיד נַעֲרָמוּ מַיִם (ט) אֲמַר אוֹיֵב אֲרִדְף אֲשִׁיג אַחֲלֶק שְׁלָל (י) נִשְׁפָּת בְּרוּחְךָ כֶּסֶם יָם (יא) מִי כְמֹכָה בְּאֵלֶם יְקֹנֶק (יב) נְטִיתָ יְמִינֶךָ תִּבְלַעְמוּ אֲרָץ : (יג) נְחִיתָ בְּחִסְדְּךָ עִם זֶה גְּאֻלְתָּ (יד) שְׁמַעוּ עַמִּים יִרְגְּזוּן (טו) אֲזוּ נִבְהָלוּ אֱלֹהֵי אֲדוֹם (טז) תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימַתָּה וַפְּחַד עַד יַעֲבֵר עִמָּךְ יְקֹנֶק (יז) תִּבְאָמוּ וְתִטְעַמוּ בְּהַר נִחְלָתְךָ (יח) יְקֹנֶק יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד : (יט) כִּי בָא סוֹס פָּרְעֹה בְּרִכְבוֹ וּבִפְרָשָׁיו בָּיָם וַיִּשָּׁב יְקֹנֶק עֲלֵהֶם אֶת מִי הַיָּם וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בַיַּבֶּשֶׁה בְּתוֹךְ הַיָּם : פ</p>
--	--

שירת מרים

(כ) וַתִּקַּח מִרְיָם הַנְּבִיאָה אַחֹת אֶהֱרֹן אֶת הַתֵּף בְּיָדָהּ וַתִּצְאֵן כָּל הַנְּשִׁיִּים אַחֲרֶיהָ בַּתְּפִילִּים וּבַמַּחֲלֹת : (כא) וַתַּעַן לָהֶם מִרְיָם :
סוֹס וּרְכָבוֹ רָמָה בָּיָם : ס
שִׁירוֹ לִיקֹנֶק כִּי גָאָה גָאָה

(1) Then Moses and the children of Israel sang this song to Hashem, and said, "I will sing to Hashem, for he has triumphed gloriously. The horse and his rider he has thrown into the sea. (2) Yah is my strength and song. He has become my salvation. This is my God, and I will praise him; my father's God, and I will exalt him. (3) Hashem is a man of war. Hashem is his name. (4) He has cast Pharaoh's chariots and his army into the sea. His chosen captains are sunk in the Red Sea. (5) The deeps cover them. They went down into the depths like a stone. (6) Your right hand, Hashem, is glorious in power. Your right hand, Hashem, dashes the enemy in pieces. (7) In the greatness of your excellency, you overthrow those who rise up against you. You send forth your wrath. It consumes them as stubble. (8) With the blast of your nostrils, the waters were piled up. The floods stood upright as a heap. The deeps were congealed in the heart of the sea. (9) The enemy said, 'I will pursue. I will overtake. I will divide the spoil. My desire shall be satisfied on them. I will draw my sword, my hand shall destroy them.' (10) You blew with your wind. The sea covered them. They sank like lead in the mighty waters. (11) Who is like you, Hashem, among the gods? Who is like you, glorious in holiness, fearful in praises, doing wonders? (12) You stretched out your right hand. The earth swallowed them. (13) "You, in your loving kindness, have led the people that you have redeemed. You have guided them in your strength to your holy habitation. (14) The peoples have heard. They tremble. Pangs have taken hold on the inhabitants of Philistia. (15) Then the chiefs of Edom were dismayed. Trembling takes hold of the mighty men of Moab. All the inhabitants of Canaan are melted away. (16) Terror and dread falls on them. By the greatness of your arm they are as still as a stone; until your people pass over, Hashem, until the people pass over who you have purchased. (17) You shall bring them in, and plant them in the mountain of your inheritance, the place, Hashem, which you have made for yourself to dwell in; the sanctuary, Lord, which your hands have established. (18) Hashem shall reign forever and ever." (19) For the horses of Pharaoh went in with his chariots and with his horsemen into the sea, and Hashem brought back the waters of the sea on them; but the children of Israel walked on dry land in the midst of the sea. (20) Miriam the prophetess, the sister of Aaron, took a tambourine in her hand; and all the women went out after her with tambourines and with dances. (21) Miriam answered them, "Sing to Hashem, for he has triumphed gloriously. The horse and his rider he has thrown into the sea."

1. ר' אברהם אבן עזרא שמות טו:יט

(יט) כִּי בָּא סוֹס פְּרָעָה - לפי דעתו, כי גם זה הפסוק מהשירה, להזכיר הפלא שעשה בתוך פלא כאשר פירשתי

FOR THE HORSES OF PHARAOH. This verse is, in my opinion, part of the song. Its purpose is to recall the wonder within the wonder, which I have noted.

2. רמב"ן שמ' טו:יט

(יט) כִּי בָּא סוֹס פְּרָעָה בְּרָכְבוֹ וּבַפְּרָשָׁיו - ...ואיננו בלשון השירה והנבואות. אבל פירשו, אז ישיר משה, 'כי בא סוס פרעה', ביום ההוא מיד, לא מיום המחרת או אחרי כן. או טעמו אז ישיר, כאשר בא סוס פרעה בים והשיב עליהם ה' מי הים בעוד בני ישראל הולכים ביבשה בתוכו, להגיד כי בלכתם בתוכו ביבשה אמרו השירה.

But this verse is not written in the style of the Song, nor or of prophecies! Instead, the verse is to be interpreted: **Then** sang Moses — when the horses of Pharaoh went in. Immediately on that day — not the following day or at some later time. It may be that the sense thereof is as follows: Then Moses sang, when the horses of Pharaoh went into the sea and G-d brought back the waters of the sea upon them while the children of Israel were yet walking on dry land in the midst of it. Thus the verse relates that they said the Song while they were walking in the midst of the sea on dry land.

3. ספר אבודרהם ברוך שאמר ופסוקי דזמרה

שאינו לכפול אלא הפסוק האחרון שבסוף כל המזמורים בלבד שהוא כל הנשמה תהלל יה הודיע שנגמרו המזמורים של סוף התלים כדרך סיום הפרשה שכופלין הפסוק האחרון. וכן בשירת הים כופלין פסוק ה' ימלוד מפני שהוא סוף השירה ואם לא היו כופלין אותו לא היה נראה כי הוא סוף השירה

4. רמב"ן שם

...ואמר עוד, כי אז לקחה מרים הנביאה את התוף בידה וענתה להם הפסוק הראשון של השירה שתענינה כן אחרי משה וישראל:

Scripture further tells that it was **then that Miriam the prophetess took the timbrel** in hand and sang them the first verse of the Song that they, [i.e., the women], should sing after Moses and Israel.

5. רשב"ם שמות טו

(יט) כִּי בָּא סוֹס פְּרָעָה וגו' - וניערו בים וישראל כבר הלכו ביבשה בתוך הים, אז ותקח מרים הנביאה וגו'.

(יט) כִּי [=כאשר] בָּא סוֹס פְּרָעָה בְּרָכְבוֹ וּבַפְּרָשָׁיו בְּיָם וַיִּשָּׁב יִקְוֶה עֲלֵהֶם אֶת מִי הַיָּם וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בַיַּבֶּשֶׁה בְּתוֹךְ הַיָּם: (כ) וַתִּקַּח מְרִיָם הַנְּבִיאָה אַחֲוֹת אֶהְרֹן אֶת הַתּוֹף בְּיָדָהּ ...

6. שופטים יא

(לא) וְהָיָה הַיּוֹצֵא אֲשֶׁר יֵצֵא מִדֹלֹתַי בֵּיתִי לִקְרָאתִי בְּשׁוּבֵי בְּשָׁלוֹם מִבְּנֵי עַמּוֹן וְהָיָה לִיקְוֶה וְהַעֲלִיתֵהוּ עוֹלָה: פ ... (לד) וַיָּבֵא יַפְתָּח הַמְצַפָּה אֶל בֵּיתוֹ וְהָיָה בְּתוֹ יֵצֵאת לִקְרָאתוֹ בְּתַפִּים וּבְמַחֲלוֹת וְרַק הִיא יַחֲיִדָה אֵין לוֹ מִמֶּנּוּ בֶן אוֹ בַת: (לה) וַיְהִי כִרְאוֹתוֹ אוֹתָהּ וַיִּקְרַע אֶת בְּגָדָיו וַיֹּאמֶר אָהָה בְּתִי הִכְרַעַתְנִי וְאַתְּ הָיִית בְּעַכְרִי וְאַנְכִי פְצִיתִי כִּי אֶל יִקְוֶה וְלֹא אוֹכַל לָשׁוּב:

(31) then it shall be, that whatsoever cometh forth of the doors of my house to meet me, when I return in peace from the children of Ammon, it shall be the Lord's, and I will offer it up for a burnt-offering. ...

(34) And Jephthah came to Mizpah unto his house, and, behold, his daughter came out to meet him with timbrels and with dances; and she was his only child; beside her he had neither son nor daughter. (35) And it came to pass, when he saw her, that he rent his clothes, and said: 'Alas, my daughter! thou hast brought me very low, and thou art become my troubler; for I have opened my mouth unto the Lord, and I cannot go back.'

7. שמואל א יח

(ו) וַיְהִי בְּבוֹאֶם בְּשׁוּב דָּוִד מֵהַכּוֹת אֶת הַפְּלִשְׁתִּי וַתֵּצֵאנָה הַנְּשִׁים מִכָּל עָרֵי יִשְׂרָאֵל לְשִׁיר וְהַמַּחֲלוֹת לִקְרָאת שְׁאוֹל הַמֶּלֶךְ בְּתַפִּים בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁלְשִׁים: (ז) וַתַּעֲנִינָה הַנְּשִׁים הַמְשַׁחֲקוֹת וַתֹּאמְרֶן הִנֵּה שְׁאוֹל בְּאַלְפֵי וְדָוִד בְּרַבְבֵּיתוֹ: (ח) וַיַּחַר לְשְׁאוֹל מְאֹד וַיִּרַע בְּעֵינָיו הַדָּבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר נָתַנּוּ לְדָוִד רַבְבוֹת וְלִי נָתַנּוּ הָאֲלָפִים וְעוֹד לוֹ אֵד הַמְּלוּכָה:

(6) And it came to pass as they came, when David returned from the slaughter of the Philistine, that the women came out of all the cities of Israel, singing and dancing, to meet king Saul, with timbrels, with joy, and with three-stringed instruments. (7) And the women sang one to another in their play, and said: Saul hath slain his thousands, And David his ten thousands. (8) And Saul was very wroth, and this saying displeased him; and he said: 'They have ascribed unto David ten thousands, and to me they have ascribed but thousands; and all he lacketh is the kingdom!'

8. בראשית ד

(כג) וַיֹּאמֶר לְמֶדָּה לְנָשָׁיו

עֲדָה וְצִלָּה שְׁמַעֲנִי קוֹלִי נְשֵׁי לְמֶדָּה הַאֲזִינָה אִמְרֹתַי
כִּי אִישׁ הִרְגֵתִי לְפָצְעִי יִלְד לַחֲבֵרְתִּי:
(כד) כִּי שְׁבַעֲתִים יִקָּם קָוִן וְלְמֶדָּה שְׁבַעִים וְשִׁבְעָה:

(23) Lemekh said to his wives, "Adah and Tzillah, listen to my voice. The wives of Lemekh, heed my speech. I have killed a man for my bruise and a child for my wound.22 (24) If Kayin will be avenged sevenfold, then Lemekh seventy-sevenfold!"

9. מלבי"ם בראשית ד

שכן למך נכדו אחרי אשר גברה זרועו ע"י בניו וגבורתם וממשלתם היה דרכו לאמר לנשיו ... הלא איש הרגתי לפצעי, איש אחד עשה לי פצע והרגתי אותו ובעת ההרג נתן בי חבורה שהיא קלה מפצע והרגתי גם את הילד שלו, ולא היה מי שיקום כנגדי ויבקש דם מידי כי אין משפט נגדי בארץ כי זרועי רמה, ואם תאמר שאענש בדין שמים, ע"ז אני משיב לכם: (כד) כי אם קין שהיה הרוצח הראשון בכ"ז אמר ה' שמי שיהרוג אותו ינקם על אחת שבע, כ"ש למך שהוא תקיף יותר מקין והוא מושל ממשל רב, שמי שיהרגנו ינקם שבעים ושבעה פעמים, כי בניו ועבדיו יקחו נקמתו...

10. שמות יד

(טו) וַיֹּאמֶר יְקֹזֵק אֶל מֹשֶׁה מַה תִּצְעַק אֵלַי דָּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ: (טז) וְאַתָּה הָרַם אֶת מַטְּךָ וַיִּטָּה אֶת יָדְךָ עַל הַיָּם וַיִּבְקְעֵהוּ וַיָּבֵאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבֶּשֶׁה: (יז) וְאַנְי הִנְנִי מַחְזֵק אֶת לֵב מִצְרַיִם וַיָּבֵאוּ אֶחְרֵיהֶם וַאֲכַבְּדָה בְּפָרְעָה וּבְכָל חֵילוֹ בְּרִכְבּוֹ וּבַפָּרָשָׁיו:

(15) Hashem said to Moses, "Why do you cry to me? Speak to the children of Israel, that they go forward. (16) Lift up your rod, and stretch out your hand over the sea, and divide it: and the children of Israel shall go into the midst of the sea on dry ground. (17) I, behold, I will harden the hearts of the Egyptians, and they shall go in after them: and I will get myself honor over Pharaoh, and over all his armies, over his chariots, and over his horsemen.

Another interpretation (of Exod. 15:1): THEN SANG. When Israel was camping by the sea, the ministering angels came to praise the Holy One, but the Holy One did not give them permission... Similarly, when Israel came up from the sea, Israel and the ministering angels came to utter a song. The Holy One said to the ministering angels: **Let Israel be first.** (Exod. 15:1:) THEN SANG MOSES [AND THE CHILDREN OF ISRAEL]. The women and the ministering angels were found to be standing by. Who would offer praise first? R. Hiyya bar Abba bar Shallum said: He made peace between them, as stated (in Ps. 68:26 [25]): SINGERS COME FIRST; THEN FOLLOW MUSICIANS IN THE MIDST OF TIMBREL-PLAYING MAIDENS. (Ibid.:) THE SINGERS COME FIRST These are Israel. [THEN FOLLOW] MUSICIANS. These are the angels. IN THE MIDST OF TIMBREL-PLAYING MAIDENS. [These are the women.] R. Levi said: By the heavens, I do not accept this interpretation. **Rather the women first offered praise,** simply because <it says:> THEN FOLLOW THE MUSICIANS. These are Israel. IN THE MIDST OF TIMBREL-PLAYING MAIDENS. These are the women. The ministering angels began to complain to the Holy One. They said: Is it not enough for the men to precede us? But are the women to do so as well? The Holy One said to them: As you live, yes.

11. מדרש תנחומא (בובר) פרשת בשלח סימן יג

ד"א אז ישיר, בשעה שהיו ישראל חונים על הים באו מלאכי השרת לקלס להקב"ה, ולא הניחן הקדוש ברוך הוא... כך כיון שעלו ישראל מן הים, באו ישראל ומלאכי השרת לומר שירה, אמר הקדוש ברוך הוא למלאכי השרת **הניחו לישראל תחילה**, אז ישיר משה [ובני ישראל], נמצאו הנשים ומלאכי השרת עומדים, מי יקלס תחילה? אמר ר' חייא בר אבא רב השלום עשה שלום ביניהם, שנאמר קדמו שָׁרִים אַחַר נְגִינִים בְּתוֹךְ עֲלָמוֹת תּוֹפְפוֹת (תהלים סח כו), קידמו שָׁרִים אלו ישראל, אַחַר נְגִינִים, אלו המלאכים, בְּתוֹךְ עֲלָמוֹת תּוֹפְפוֹת, אלו הנשים.

אמר ר' לוי השמים, לא אקבל הדבר הזה, אלא **הנשים קילסו תחילה**, אלא שאחר נוגנים אלו ישראל, בתוך עלמות תופפות, אלו הנשים, התחילו מלאכי השרת להתרעם לפני הקדוש ברוך הוא, אמרו לא דיינו שקדמו לנו האנשים, אלא אף הנשים כן, אמר להן הקדוש ברוך הוא חייכם כן...